

Е. Д. Циховська,
д-р філол. наук
УДК 007: 304: 070

«The Littles» у контексті американської журнальної періодики ХХ ст.

У статті розглянуто вид американських літературних журналів ХХ ст., які через лімітований наклад мали назву «маленьких журналів». Автор приділяє увагу специфіці цих журналів, редактори яких надавали перевагу авангардній, експериментаторській літературі, авторам-початківцям, новим стилям.

Ключові слова: «маленькі журнали», періодика, «целюлозні журнали», «розумні журнали», експеримент, модернізм, вортицизм, редакторська політика, комерція.

Періодиці США приділено увагу в більшості підручників і статей з цієї галузі, проте вони характеризуються оглядовістю, відсутністю акцентування на деяких специфічних утвореннях, аналогах яким важко знайти в індустрії української преси. Наша стаття – перша спроба розглянути особливий вид американських літературних часописів ХХ ст., які через лімітований наклад отримали назву «маленьких журналів». Серед основних завдань розвідки – виявлення передісторії, тематичної специфіки, типологічних властивостей цих видань у контексті загальноамериканського інформаційного процесу ХХ ст.

Хоча літературні журнали в США існували ще з 90-х рр. ХІХ ст., впливовими та авторитетними вони стали саме в 10–20-х рр. ХХ ст. Авторитетними розвідками з тематики розвитку журнальної індустрії в США вважаються «A History of American Magazines» (1938) Ф.-Л. Мотта, «Magazines in the Twentieth Century» (1975) Т. Петерсона. Однією з фундаментальних праць з аналізу літературних журналів, які називалися «маленькими», є «The Little Magazine: A History and a Bibliography» (1946) Ф.-Д. Гоффмана, Ч.-А. Аллана та К.-Ф. Ільріх. Найбільш ключовим журналам присвячено окремі розвідки, зокрема «The Little Magazine OTHERS and the Renovation of Modern American Poetry» (2006) С.-В. Черчілль, «Gender and Activism in a Little Magazine: The Modern Figures of THE MASSES» (2011) Р. Шрайбер, монографія «Toward a Locational Modernism: Little Magazines and the Modernist Geographical Imagination» (2008) А. Федірки про журнали «Broom», «Laughing Horse» та «Orient».

Посилаючись на визначення Генрі Р. Люса, засновника «Time» та «Life», а пізніше найбільшої видавничої компанії США, Д. Самнер звизив масштаби «американськості» (за аналогією з «італійськістю» Р. Барта) до «американського журнального століття» [1, с. 2] з урахуванням підвищення в типового американця читацького

попиту на журнали. Підставами цього став обсяг видаваних журналів, що з 3 тис. збільшився до 18 тис. журналів [2, с. 2].

Акцентація на «американськості» простежується навіть у назві першого журналу США «American magazine», що, як відомо, був надрукований в 1741 р. Ендрю Бредфордом, типографом з Філадельфії, який випередив Бенджаміна Франкліна з його «General magazine» лише на три дні. Натомість перший британський журнал, виданий на 10 років раніше від американського колеги, у 1731 р., вийшов у суто англійській традиції під назвою «Gentleman's magazine».

Незважаючи на те, що в 1879 р. для підтримки американської періодики конгрес США прийняв низькі тарифи за її поштове пересилання в межах країни, це не призвело до очікуваного зростання популярності цієї преси серед читачів. Розквіт американських журналів та збільшення їхнього накладу до мільйонів припав на 20-ті рр. ХХ ст. [3, с. 175]. До речі, першим американським журналом, який досяг цифри в мільйон передплатників, був «Ladies Home Journal» у 1904 р.

З'явившись набагато пізніше, ніж газети, журнали були не по кишені середньостатистичному американцеві, на відміну від книжок і газет, і вважалися розкішшю, хоча їх випуск зазвичай не перевищував 3–4 номери [4, с. 8]. Проте в 1893 р. корпорація «Munsey's Journal» знизилу ціну журналу до 10 центів за рахунок обігу реклами, що запустило механізм дешевих журналів [5, с. 11].

На початку ХХ ст. американські журнали висвітлювали різні теми соціального, політичного, літературного життя, зокрема «Harper's magazine» почав публікувати праці відомих американських письменників, серед яких були Марк Твен, Генрі Джеймс, Джек Лондон та ін. Найбільш впливовими, що брали участь у формуванні суспільної та громадської думки, Д. Е. Самнер називає «Time», «Newsweek», «U.S. News

and World Report», «The Economist», «The Week», «Harper's», «The Atlantic», «The New Republic», «The Nation», «National Review» тощо [1, с. 12].

Конкуренція з радіо та телебаченням після 20-х рр. ХХ ст. спровокувала занепад багатьох журналів, зокрема відомі «Atlantic Monthly» та «Harper's Monthly» ледь трималися на плаву [6, с. 67]. Проте Н. Постмен у праці «Amusing ourselves to death: public discourse in the age of show business» писав про наявність ефекту «рикошету» між друкованими виданнями та телебаченням, за яким передбачалося, що успішні журнали на зразок «People» та «Us» не були орієнтовані на телебачення, а навпаки, найчастіше телебачення запозичувало теми журналів. До того ж, «телебачення вчило журнали того, що новини є нічим іншим, ніж розвагою, а журнали навчали телебачення, що ніщо, крім розваг, не є новинами» [7].

З 1930-х рр. реклама стала основним прибутком журналів і змінила читача на глядача через залучення візуального складника. Своєю чергою, попит на високоякісно оформлену рекламу спричинив дизайнерську революцію, що з 30-х рр. тривала в 1940-х та 1950-х [8, с. 500]. Враховуючи популярність реклами, розміщеної на сторінках журналів, останні у ХХ ст. стали більше засобом отримання прибутку, аніж літературним проектом [1, с. 9].

Новим етапом сексуальної революції США можна вважати появу журналів так званого сектора «skin magazines», куди входили «Penthouse» (заснований Робертом Гучіоне в 1965 р.), «Hustler» (заснований Ларрі Флінтом у 1974 р.), але найвищий рейтинг мав без сумніву «Playboy» (заснований Хью Хефнером у 1953 р.). Рух так званого «нового журналізму», представлений новим жанром літературного «nonfiction» на сторінках «Esquire», «The New Yorker», «Harper's» та «New York», набув популярності в 1960-х рр.

Автори монографії «The 1920's» К.-М. Дроун та П. Губер поділяють журнали США періоду 20-х років ХХ ст. [3, с. 175–181] на журнали для широкої аудиторії («Reader's Digest», «Time», «The Saturday Evening Post», «Life»); «целюльні журнали»; жіночі журнали, зміст яких зосереджується на великих за обсягом романах, рецептах їжі, викрійках, рекламі та моді («Good Housekeeping», «The Delineator», «McCall's», «Women's Home Companion», «Harper's Bazaar», «Vogue»); так звані «розумні журнали» («smart magazines»), розраховані на середній та вищий середнього клас читачів, для яких підбирався інтелектуально спрямований матеріал на теми як моди, так і літератури, театру, різних видів мистецтв, публікувалися твори таких письменників, як Ф.-Фіцджеральд, Д. Паркер, Т. Драйзер, Ю. О'Ніл та Е.-Ст. Вінсент Міллей («The Smart Set: A Magazine of Cleverness», «Vanity Fair», «American Mercury», «The New Yorker»).

Крім того, журнали «Poetry: A Magazine of Verse», «The Little Review», «The Dial», «Broom», «The Fugitive», «Transition», «The Hound and Horn» через лімітований наклад умовно мали назву «маленьких журналів» («little magazines»), а також обмежений бюджет і невеликий час випуску. Редактори згаданих вище журналів не гналися за прибутками, створюючи коло для ерудованого читача, готового на сприйняття всього новаторського: перевага надавалася авангардній, експериментаторській літературі, авторам-початківцям, новим стилям. Матеріал підбирався згідно зі смаками редакторів, завдяки чому сторінки журналів ставали своєрідним трампліном для письменників, публікували більшість творів, що зараз стали прикладами модернізму, хоча на той момент вони не зараховувалися до авторитетних видань, до них ставилися скептично, часто трактуючи «the littles» та їхній зміст як «розширення або навіть нарід вільно рухомих розмов, що характеризують багатьох модерністів» [9, с. 667]. Саме ці журнали одні з перших друкували невідомих на той час авторів, серед яких були Т.-С. Еліот, М. Мур, Г. Штайн, В. К. Вільямс та Д. Джойс та ін.

«The littles» виникли одразу перед Першою світовою війною, на переконання Джеймс Д. Харт, як «протест тих, хто вірив, що митці поневолені та репресовані мамоною й пуританізмом» [10, с. 381], за визначенням Ф. Д. Гоффмана, через дві причини: як «протидія традиційним засобам вираження та бажання експериментування з романними (часом нерозбірливими) формами; бажання подолати комерційні або матеріальні складнощі, спричинені знайомством з будь-яким твором, комерційні особливості якого не були доведені» [11, с. 174].

Їхня популярність значно зросла в 50-х рр. ХХ ст., а за підрахунками на 1978 р. більшість випущених видань, десь 1500 одиниць, припала на США. Значна кількість критичної продукції на початку ХХ ст. друкувалася у «The littles», які слугували фактично довідником з новостворених літературних груп, концепцій й нових шкіл, враховуючи той факт, що автори цих журналів представляли найважливіше ядро середовища молоді інтелігенції.

В автобіографії один з авторів «маленьких» журналів В. К. Вільямс сказав про них, що це «щось, що я завжди схвалював; тому що без них я сам раніше б не порушив тиші. Для мене це єдиний журнал, який я знаю, з абсолютною свободою від редакторської політики та спадковості прав на видання, яке побудоване за демократичними правилами. Там абсолютно немає доміантної політики, що дозволяє комусь щось диктувати» [12, с. 266].

Ф.-Д. Гоффман у «The Little Magazine: A History and a Bibliography» схематично поділив «the littles» на шість груп: 1) присвячені зде-

більшого поезії («The Fugitive», «Palms»); 2) ліві («Liberator», «The Messenger», «Partisan Review»); 3) регіональні («Midland»); 4) експериментальні («Double Dealer», «The Dial»); 5) критичні («Hound and Horn», редактований студентами університету); 6) еkleктичні («Smart Set», «The Seven Arts») [13].

Цікава й передісторія створення деяких журналів. Зокрема, перед тим, як Маргарет Андерсон у віці двадцяти одного року заснувала «The Little Review», один із найвідоміших «маленьких» журналів, цьому передувала депресія, потреба в інспірації та комунікації, через що вона дійшла висновку, який занотувала у своїй автобіографії «My thirty years' war»: «Якщо б я мала журнал, то могла б проводити час, заповнюючи його найкращою розмовою, що може запропонувати світ» [14, с. 35].

Оригінальність матеріалів, з якими мали справу «little» журнали, по суті літературні журнали, періодично оберталася проти них: їх часто звинувачували в порушеннях норм закону. Зокрема, заснований А. Ф. Рендольфом та Ч. Оушеном журнал «The Messenger» був конфіскований агентами відділу правосуддя США через деякі засуджувальні заяви на адресу політики США. Проте це й не дивно, враховуючи той факт, що журнал був афро-американським, публікував літературні проби новачків саме цієї раси, які не могли не звертатися до політичних тем. Журнал «The Masses» був звинувачений під час Першої світової війни в шпionaжі, «Broom: an International Magazine of the Arts» закрили через цензуру поштового офісу, а «The little Review» двічі штрафували.

«The Little Review» – один із перших «маленьких» журналів, що пропонував читачам твори авангарду, приділяв увагу ідеям фемінізму, анархізму, психоаналізу, імажинізму та публікував ранніх Х. Дуліттл, Е. Лоуелл, Е. Паунд, Е. Хемінгуей. Зокрема, в період з 1917–1922 рр. («період Паунда») поет Е. Паунд був навіть іноземним редактором журналу в Лондоні.

Прецедентом для журналу стала публікація оповідання П.-У. Льюїса «Кентлмен та його весняна подруга», зміст якої був визначений як «порнографічний, розпусний і похитливий» [15, с. 71], через що в 1917 р. поштове відділення конфіскувало випуски «The Little Review». Згодом у 1921 р., редакторів журналу Джейн Хіп та Маргарет Андерсон суд визнав винними в публікації уривків непристойного за змістом роману «Улісс» Д. Джойса, який Езра Паунд свого часу привіз у США і віддав для опублікування М. Андерсон. Остання встигла надрукувати 23 окремих випуски з частинами роману з березня 1918 по осінь 1920 рр. Фактично публікація цього дискусійного на той момент роману й вирок суду призвели до колапсу журналу, оскільки рекламодавці відмовилися продовжува-

ти будь-які фінансові відносини з виданням. Проте, як зазначають автори книги «America – Meet Modernism!: Women of the Little Magazine Movement», «для Маргарет та Джейн опублікування праці Джойса було можливістю кинути виклик загальноприйнятим стандартам американського мистецтва» [15, с. 72].

Узагалі Е. Паунд зробив неоціненний внесок у виробництво «littles», не тільки публікуючи у них свої твори і редагуючи кілька видань, включаючи «Poetry», «The Egoist», «Blast» та «The Little Review», а й заснував власний літературний журнал «The Exile» у 1927 р., перший номер якого був надрукований у Європі з огляду на порівняно дороге публікування журналів у США [16, с. 113].

Список модерністських «малих» журналів складається з різних за спеціалізацією найменувань, серед яких журнал «291» (1915–1916), що був форумом для авангардного мистецтва і за наміром редактора Альфреда Штігліца поєднував усі його форми; «Blast: Review of the Great English Vortex» (1914–1915) як прокламація вортицизму; «Contact» (1920–1923, 1932), редактори якого виступали ініціаторами необхідності розриву з європейською літературною традицією для створення власних американських мистецьких форм; «Crisis: A Record of the Darker Races» (1910–1996), присвячений висвітленню проблем расової дискримінації; більш радикальний «The Favorite Magazine: The World's Greatest Monthly» (1918–1920), що був призначений лише для афро-американців; «Decision: A Review of Free Culture» (1941–1942), скерований на антинацистську ідеологію; «The Midland» (1915–1933), створений для того, щоб підкреслити регіональну відмінність країни, щоб «заохочувати молодих письменників залишатися в своїх регіонах і писати про це» [15]; дитячий журнал «St. Nicholas» (1873–1943); «The Seven Arts» (1916–1917), настанова якого включала заснування національного мистецтва, не підтримуючи жоден стиль та не схилиючись до численних «ізмів»; «The Double Dealer» (1921–1926) планувався спочатку як «національний журнал Півдня», але насправді він друкував будь-яку якісну літературу, включаючи твори Т. Вайлдера, Д. Тумера, В. Фолкнера, Е. Хемінгуей та ін.; «Fire!! Devoted to Younger Negro Artists» (1926) підтримував візуальне та літературне мистецтво, друкуючи поезію, картини, оповідання, п'єси і, попри радикальне спрямування, відрізнявся толерантним ставленням до раси, статі та класу; «The Glebe» (1913–1914) звертався винятково до новаторської поезії, один із номерів був повністю присвячений творчості імажистів.

Досить часто «маленькі журнали» порушували політичні теми не тільки своєї країни, а й світової арени, як-от перший популярний «the littles» «The Masses», наступником якого став

«The Liberator» (1918–1924), редактори якого, крім публікування поезії, статей про мистецтво, белетристики та одноактних п'єс, стежили за подіями революції 1917 р. у Російській імперії, висвітлюючи різні погляди на одну й ту саму подію. Так, в есе «Російська ідея» (січень 1922 р.) Ф. Делл протиставляв настрої в суспільстві 1917 р. та 1922 р. як поезію початку та прозу наслідків.

Отже, «маленькі журнали» («the littles») були не просто презентантами анонсів новинок літературного світу, а друкуючи матеріал, за який, крім них, ніхто не брався, ексклюзивом, що згодом сформував абетку модернізму. Окрім того, вони стали трибуною, з якої виголошувалися промови на злободенні на той час теми; журнали слугували нерідко джерелом інформації про політичні події. Літературні журнали часто функціонували в збиток собі, фактично їх можна назвати ідейним утворенням, оскільки в них ідея превалювала над комерцією. Специфікою літературних журналів було те, що вони стали дзеркальним відображенням намірів своїх редакторів, повністю відповідаючи їхнім ідейним настановам і концепціям.

1. Sumner D. E. *The Magazine Century: American Magazines Since 1900* / David E. Sumner. – New York : Peter Lang, 2010. – 242 p.

2. Sumner D. E. *Magazines: A Complete Guide to the Industry* / David E. Sumner, Shirrel Rhoades. – New York : Peter Lang, 2006. – 211 p.

3. Drowne K.-M. *The 1920's* / Kathleen Morgan Drowne, Patrick Huber. – Westport, Conn. ; London : Greenwood Publishing Group, 2004. – 331 p. – (American popular culture through history).

4. Hamilton J. *Magazines* / John Hamilton. – Edina : ABDO, 2005. – 32 p.

5. Petley J. *Newspapers & Magazines* / Julian Petley. – Minnesota : Black Rabbit Books, 2003. – 64 p.

6. Straubhaar J. *Media now: understanding media, culture, and technology* / Joseph Straubhaar, Robert LaRose, Lucinda Davenport. – Belmont : Cengage Learning/Wadsworth, 2010. – 573 p.

7. Postman N. *Amusing Ourselves to Death. Public Discourse in the Age of Show Business* [Електронний ресурс] / Neil Postman. – URL: http://www.third-worldtraveler.com/Broadcast_Media/AmusingOurselves_Postman.html.

8. Warner C. *Media Selling: Television, Print, Internet, Radio* / Charles Warner. – Chichester ; Malden : Wiley-Blackwell, 2011. – 616 p.

9. McKible A. *The Little magazines* // *The Encyclopedia of Twentieth-Century Fiction* / [general editor Brian W. Shaffer]. – Chichester, West Sussex ; Malden : John Wiley & Sons, 2011. – P. 667–670.

10. Hart J.-D. *The Oxford Companion to American Literature* / James David Hart. – New York : Oxford University Press, 1995 – 779 p.

11. Sklar M. *The United States as a developing country: studies in U.S. history in the progressive era and the 1920s* / Martin J. Sklar. – New York : Cambridge University Press, 1992. – 238 p.

12. Williams W.-C. *The Autobiography of William Carlos Williams* / William Carlos Williams. – New York : New Directions Publishing, 1967. – 402 p.

13. Hoffman F. *The Little Magazine : A History and a Bibliography* / Frederick John Hoffman, Charles Albert Allen, Carolyn Farquhar Illrich. – New York : Kraus Reprint Corporation, 1967. – 450 p.

14. Anderson M. *My thirty years' war* / Margaret Anderson. – New York : Horizon Press, 1969. – 54 p.

15. *America – Meet Modernism!: Women of the Little Magazine Movement* / [edited by Barbara Probst Solomon]. – New York : Great Marsh Press, 2003. – 152 p.

16. Monk C. *Exile* // Tryphonopoulos, Stephen Adams. *The Ezra Pound Encyclopedia*. – Westport : Greenwood Publishing Group, 2005. – P. 113–114.

17. *The Midland Description* [Електронний ресурс] / [compiled by Rachel Andersen]. – URL: <http://sites.davidson.edu/littlemagazines/the-midland-description>.

Подано до редакції 04. 03. 2013 р.

Tsykhovska E. D. «The Littles» in context of American magazine periodicals of XXth.

The article deals with a type of American literary magazines of the 20th century, which after limited circulation were called «little magazines». Author pays attention to the specifics of these magazines, editors of which preferred avant-garde experimenter literature, authors-beginners, new styles.

Keywords: the littles, periodicals, «pulp» magazines, «smart» magazines, experiment, modernism, vorticism, editorial politics, commerce.

Циховская Э. Д. «The Littles» в контексте американской журнальной периодики ХХ ст.

В статье рассматривается вид американских литературных журналов ХХ в., которые из-за лимитированного тиража назывались «маленькими журналами». Автор уделяет внимание специфике журналов, редакторы которых отдавали приоритет авангардной, экспериментаторской литературе, авторам-новичкам, новым стилям.

Ключевые слова: «маленькие» журналы, периодика, «целлюлозные» журналы, «разумные» журналы, эксперимент, модернизм, вортицизм, редакторская политика, коммерция.